

Förord

Specialnumrets text med rubriken *Hantverksskolning eller karaktärsfostran?* är skriven av två författare som också är bröder; *Per Hartman*, fil.dr., konstnär, pedagog och forskare och *Sven Hartman*, professor emeritus i pedagogik vid Stockholms universitet. Utifrån gesällprov som möbelsnickare från Carl Malmstens Verkstadsskola, studier vid Konstfack och en slöjdlärover utbildning på Nääs Slöjdläroverseminarium har Per Hartman forskat i vuxenpedagogik och inom praktiskt-estetiska ämnen. Sven Hartmans genuina intresse för slöjd och slöjdhistoria har under åren avspeglats både i ett stort antal slöjdrelaterade böcker och texter, i engagemang i forskningsverksamheter och inom flera NordFosammanhang. Per Hartman har skrivit huvuddelen av texten och svarat för insamling och bearbetning av det historiska materialet, medan Sven Hartman har bidragit med kompletterande textinnehåll och redigering. Då Per Hartman under senare år använde sig av talsyntes som ett hjälpmedel för att lyssna på texten i datorn tog det tid att skriva texten. Texten blev färdigskriven innan Per Hartman gick bort, 84 år gammal, i maj 2018.

Slöjdhistoria går att läsa om i doktorsavhandlingar, böcker och rapporter. Givetvis är alltid avhandlingar, originaltexter och dokument främsta källor i forskningssammanhang, men utöver att specialnumret innehåller en historisk sammanställning av kända slöjdpedagoger från olika grundtexter belyser texten speciellt några av de tankar om slöjdundervisningens nytta som fördes fram av andra aktörer redan innan Näässlöjden fick sitt genomslag. I texten beskriver Per och Sven Hartman idéer om slöjd och slöjdundervisning som fördes fram långt innan skolslöjden blev etablerad i den svenska skolan.

Speciellt intressant är att läsa om alla slöjdskolor som fanns i Sverige och hur de låg till grund för slöjdundervisning och lärarutbildningar, men också hur slöjdskolorna inrättades och utvecklades i relation till olika näringsverksamheter och dess bidragsgivare t.ex. *Höganäs slöjdskola*. Likaså i relation till högskolor och universitet exempelvis att *Chalmerska slöjdskolan* i Göteborg blev *Chalmers tekniska högskola*, *Slöjdföreningens skola* blev *HDK*, *Högskolan för design och konsthantverk*, och att *Slöjdskolan i Stockholm* blev *Konstfackskolan i Stockholm*, för att nämna några. Det är också intressant att läsa om att slöjdskolor med textil inriktning för ”kvinnlig slöjd” var vanligare än slöjdskolor för ”manlig slöjd”, även om de inte märktes så mycket i slöjddebatten.

Utifrån det historiska perspektivet görs även jämförelser och reflektioner till nutida typiska drag i den svenska slöjddebatten. *Techne* serien är mycket tacksam för att kunna publicera Per och Sven Hartmans text som härmed kompletterar tidigare slöjdhistoriska texter. Specialnumret vänder sig till alla med intresse för lärande och undervisning inom slöjdrelaterad verksamhet. En förhoppning är att texten används både i lärarutbildning, forskning och i argumentation för slöjdamnet och i relation till textens rubrik ”Hantverksskolning eller karaktärsfostran”.

September 2018

Professor Marléne Johansson, Göteborgs universitet, ordförande i *Techne* seriens redaktionsråd